

संस्कृतभारती - परिचयः

दिसम्बर् ११

सप्तमः पाठः

अङ्काः १००

1) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (१०)

- a. छात्राः पाठान् अपठन्
- b. शिशुः क्षीरं पीतवान्
- c. पितामहः कथाः लिखति
- d. भक्ताः देवं नतवन्तः
- e. महिला मन्दिराणि अगच्छत्
- f. बालकाः चित्रं रचयन्ति
- g. वानरौ फले खादितवन्तौ
- h. सैनिकः देशं रक्षति
- i. अर्चकाः श्लोकान् शृण्वन्ति
- j. बालिकाः गृहकार्यं अकुर्वन्

2) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (५)

- a. दत्तवती
- b. अनयत्
- c. गायति
- d. अपश्यत्
- e. गतवान्

3) कर्तरि-प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (५)

- a. अस्माभिः भोजनं खाद्यते
- b. कर्मकरैः प्रकोष्ठाः मार्जिताः
- c. निर्दशकेन अभिनेत्र्यः अस्मर्यन्त
- d. तेन वृक्षः दृष्टः
- e. भगिनीभिः सत्कारः कृतः

4) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (५)

- a. कृष्णः कर्णम् अकथयत्
- b. एताः तान् अताडयन्
- c. अर्जुनः स्मृतिम् अलभत
- d. सः पाकम् अकरोत्
- e. भक्तः गीताम् अपठत्

5) सन्धिं कृत्वा सन्धेः नाम रचयत (५)

- a. तथा + एव
- b. मास्तु + अधुना
- c. क्षीरे + इच्छा
- d. देशो + अयम्
- e. तस्मै + एतत्

6) सन्धिच्छेदं कृत्वा सन्धेः नाम रचयत (५)

- a. हरये
- b. करावेतौ
- c. गजाननः
- d. लम्बोदरः
- e. दिव्यौषधम्

7) संस्कृत-पदं लिखत (५)

- a. Jilebi
- b. Rasam
- c. Sambar
- d. Pickle
- e. Papad

8) मेलयत (५)

a.	केसरी	-	प्राकाम्यम्
b.	दिक्पालः	-	शत्रुः
c.	सिद्धिः	-	रत्नैः
d.	महाब्धेः	-	कुबेरः
e.	अरिः	-	सिंहः

9) रिक्तस्थानं पूरयत (५)

धातुः	लकारः / प्रत्ययः	
दा	तुमुन्	
क्रन्द्	क्त्वा	
पत्	कर्मणि लट्, एक, प्रथम	
गै	क्तवतु (पु)	
दा	लृट्, एक, प्रथम	

10) दत्तानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत (५)

- a. भवान्
- b. वदतः
- c. चेत्
- d. करिष्यामि
- e. अलिखन्

11) श्लोकस्य अन्वयं कृत्वा भावार्थं लिखत (५)

स जगाम वनं वीरो रामपादप्रसादकः
 गत्वा तु स महात्मानं रामं सत्यपराक्रमम्
 अयाचद् भ्रातरं राममार्यभावपुरस्कृतः
 त्वमेव राजा धर्मज्ञ इति रामं वचोऽब्रवीत्

12) अनुवदत (५)

- a. It might rain today evening.
- b. Sweet is eaten by Radha.
- c. Boon was given by God.
- d. Fruits were taken by the monkeys.
- e. I will go to the temple tomorrow.

13) प्रश्न-उत्तर निर्माणं कुरुत (५)

- a. कामाक्षी - काञ्चीपुरः (कुत्र)
- b. छात्राः - विद्यालयः (किमर्थम्)
- c. बान्धवाः - नगरम् (कुतः)
- d. पशवः - अरण्यम् (कुत्र)
- e. महिला - योगासनः (किमर्थम्)

14) रिक्तस्थानं पूरयत (५)

धातुः	लकारः	पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
वन्द्	लट्	प्रथम			
गम्	लङ्	मध्यम			
खाद्	लृट्	उत्तम			
कृ	लोट्	प्रथम			
दा	लिङ्	मध्यम			

15) सूक्तेः अर्थः लिखत (२)

अनुक्तमप्यूहति पण्डितो जनः

16) सुभाषितम् पूरयत (२)

पापान्निवारयति ..... हिताय
 गुह्यं ..... गुणान् प्रकटीकरोति
 ..... च न जहाति ददाति काले
 सन्मित्रलक्षणमिदं ..... सन्ताः

17) उत्तरं लिखत (४)

- देवः केन भीतिं न भेजरे ?
- कस्य राजधानी अमरावती ?
- दशरथः किमर्थं देवलोकं गतवान् ?
- दशरथस्य बाणः कं अताडयत् ?

18) संसन्दर्भम् व्याख्यात (२)

पुत्रशोकात् तवापि मरणं भविष्यति

19) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णनं कुरुत (५)

धेनुः

20) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णयत (५)

कक्षा, उत्तरम्, अध्यापिका, छात्राः, श्यामपट्टः, पाठयति,
पठन्ति, लिखन्ति, सङ्केतम्, तिस्रः, पुस्तकानि

21) अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा उत्तराणि लिखत (५)

रामायणम् इतिहासग्रन्थः अस्ति । अस्मिन् ग्रन्थे पुरुषोत्तमस्य श्रीरामस्य जीवनवृत्तम् अस्ति । एतस्य लेखकः महर्षिः वाल्मीकिः । सः 'आदिकविः', अतः विद्वांसः तस्य रचनां 'आदिकाव्यम्' इति वदन्ति । एतत् काव्यम् अनुष्टुप्-छन्दसा निबद्धम् । अत्र श्लोकानां सङ्ख्या चतुर्विंशतिसहस्रम् । तेन विद्वांसः 'चतुर्विंशति-साहस्री संहिता' इति नाम्ना अपि रामायणं स्मरन्ति । नारदमुनेः प्रेरणया ब्रह्मदेवस्य वचनेन च आदिकविना रामायणं रचितम् । रामायणस्य सुन्दरकाण्डे आञ्जनेयस्य चरितं वर्णितं भवति । आदित्यहृदयम् इति स्तोत्रम् युद्धकाण्डे अस्ति । भारते एव न, अपि तु अन्यभूभागेषु अपि रामायणस्य लोकप्रियत्वम् अस्ति । वर्मायां, यवद्वीपे, मलयद्वीपे च जनाः रामचरितकथां पठन्ति । आदर्शपुत्रः, आदर्शशासकः, आदर्शमनुष्यः च इति जनाः श्रीरामचन्द्रं स्मरन्ति ।

१. कस्य ग्रन्थस्य लेखकः वाल्मीकिः ?
२. रामयाणे कति श्लोकाः सन्ति ?
३. रामायणस्य नाम 'आदिकाव्यम्' इति केन कारणेन भवति ?
४. रामायणस्य लोकप्रियत्वं कुत्र कुत्र अस्ति ?
५. जनाः रामं कथं स्मरन्ति ?